

Mega-bioindustrie is een gevaar voor gezondheid

Enorme stallen zullen landelijk gezien vast beter voor het milieu zijn. Hoe zit het met gezondheidsrisico's?

Douwe Bouma en Jan Veldhuis
bestuursleden van de stichting
Vroomshoop geen mesthoop

In de discussie over mega-bioindustrie spelen de gezondheidsaspecten een steeds kleinere rol. Op gemeentelijk niveau wordt gekeken waar de kosten voor wegaanpassingen moeten worden neergelegd en of de ruimtelijke inpassing wel voldoende is. Dit leidt tot nokhoogte-eisen en de vraag in hoeverre een stal achter een rij bomen te verschuilen is.

Op rijks- en provinciaal niveau argumenteert men dat mega-industrie beter in staat is modernere technieken toe te passen. Twee nieuwe, mega-biofabrieken met zuiverende installaties stoten landelijk gezien inderdaad minder ammoniak, fijnstof en stank uit dan de 35 familiebedrijven die zij vervangen. Maar op lokale schaal ontstaat er een ander beeld. De omliggende dorpen bij zo'n bedrijf krijgen juist te maken met een extreem hoge uitstoot. Als een bedrijf 15 tot 20 keer zo groot wordt, heb je er niets aan dat de helft van de fijn stof en geur gefilterd wordt.

Soms lijkt het de wereld op z'n kop. Een kwetsbaar natuurgebied drie kilometer verderop kan vanwege de ammoniakuitstoot de komst van een biofabriek tegenhouden maar een astmatisch kind, dat 500 meter van deze biofabriek woont, kan dat niet. Zij zal het fijnstof gewoon moeten slikken of inademen. En wat te denken van de werknemers die risico op gezondheidsschade lopen. Moet die groep uit de samenleving gezet worden omdat zij infecties kunnen overdragen?

Maar hoe heeft het zover kunnen komen? We gaan daarvoor een paar jaar terug. De reconstructie is gestart als maatregel om de concentratie van intensieve veehouderijen tegen te gaan. De varkenspest had geleerd hoe kwetsbaar de sector is en hoe hoog de infectiedruk in deze concentratiegebieden is. Nadat het inenten

Mega-bioindustrie kan riskant zijn voor werknemers.

FOTO ANP

van varkens toegestaan werd viel de reden tot verspreiding weg. Daarna is reconstructie een instrument geworden om de intensieve veehouderij uit de nabijheid van natuurgebieden te krijgen. In beide gevallen gaat het om het verplaatsen van bedrijven. Wel was enige uitbreiding voorzien, maar toen dat tot grote schaal-sprongen leidde, ging het mis.

Vanuit iedere bestuurslaag zijn moties ingediend met het verzoek de gezondheidsaspecten van de intensieve veehouderij te onderzoeken. Door de Tweede Kamer aangenomen moties worden niet uitgevoerd door het ministerie. Vragen hierover bij de laatste begrotingsbehandeling zijn door minister Verburg niet beantwoord. Dat is jammer, vooral voor de sector zelf. Onderzoek geeft duidelijkheid en kan aanleiding zijn voor gebruik van andere methoden. Opmerkelijk is meer dan 50 procent van de mensen die in Nederland in de intensieve veehouderij werken, besmet is met de bacterie MRSA. Dit percentage is in Denemarken twee procent. Hoe zou dat toch komen?

Ondanks verzet van grote delen van de bevolking maar ook van boeren die de dupe dreigen te worden van de enorme schaalvergroting, verhogen de provincies de druk op gemeenten om de reconstructie vooral door te laten gaan en megastallen mogelijk te maken. Een belangrijk argument hiervoor is dat men schadeclaims vreest van ondernemers die op voorhand al grond hebben aangekocht. Maar welke claims kan de overheid in de toekomst verwachten vanwege gezondheidsschade? Uiteindelijk komt het erop neer, dat de samenleving voor deze kosten opdraait.

Kortom: we kennen de risico's, maar we weten nog niet wat de schaalsporg in de bio-industrie zal doen met onze gezondheid. We hebben goed onderzoek nodig om een gezonde leefomgeving voor de dorpen te garanderen.

Overijssel koerst blind af op het vestigen van nieuwe mega-bioindustrie. Brabant lijkt het wel te beseffen en heeft het Rijk om nader onderzoek gevraagd. De minister echter blijft stil.